УДК 347.772
DOI https://doi.org/10.51989/NUL.2026.4.39

ПРИЄДНАННЯ УКРАЇНИ ДО ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ПАТЕНТНОЇ КОНВЕНЦІЇ: ПРАВОВІ ТА ІНСТИТУЦІЙНІ ПЕРЕДУМОВИ

Мамуня Олександр Сергійович,
orcid.org/0009-0003-5978-564X
аспірант кафедри цивільного права
Навчально-наукового інституту права
Київського національного університету імені Тараса Шевченка

Європейська інтеграція України у сфері охорони інтелектуальної власності зумовлює необхідність комплексного переосмислення національної моделі правової охорони винаходів та її адаптації до європейського патентного простору. Одним із ключових елементів цього процесу є потенційне приєднання України до Конвенції про видачу європейських патентів від 5 жовтня 1973 року (Європейської патентної конвенції, ЄПК), що означатиме не лише запровадження додаткового маршруту набуття патентних прав, а й входження держави до інституційної системи Європейської патентної організації. У статті обґрунтовано, що приєднання до ЄПК необхідно розглядати як комплексну правову та інституційну реформу, здатну змінити функціональне призначення національного патентного відомства, структуру патентної експертизи, модель взаємодії з заявниками та місце національної патентної системи в інноваційній політиці держави. Особливу увагу приділено співвідношенню ЄПК і права Європейського Союзу. Доведено, що ЄПК не є складовою acquis ЄС, а членство у Європейській патентній організації формально не становить юридичної передумови вступу до Європейського Союзу. Водночас практика держав-членів ЄС свідчить про усталену модель, за якої участь у ЄПК фактично стала важливим інституційним елементом інтеграції до європейського дослідницького, технологічного та інноваційного простору. Проаналізовано потенційні наслідки приєднання для УКРНОІВІ, зокрема перерозподіл заявочного навантаження між національним і європейським маршрутами, ризики втрати експертної компетентності та можливості переорієнтації відомства на високоякісну експертизу, патентно-інформаційні сервіси, цифровізацію і міжнародну кооперацію. На підставі порівняльного аналізу досвіду Польщі, Румунії, Литви, Латвії, Хорватії, Сербії та Чорногорії встановлено, що членство в ЄПК не породжує єдиної моделі розвитку національного патентного відомства: фактичні наслідки залежать від економічної структури держави, якості інституцій, кадрової політики та обраного способу інтеграції. Запропоновано авторську трирівневу модель підготовки України до приєднання до ЄПК, що охоплює нормативний, інституційний та функціональний рівні. Обґрунтовано, що поетапна реалізація цієї моделі до моменту ратифікації здатна мінімізувати ризики інституційного послаблення національної системи та перетворити членство у Європейській патентній організації на інструмент її якісної модернізації. Додатково визначено процедурні передумови вступу України до ЄПК, включаючи отримання запрошення Адміністративної ради Європейської патентної організації, синхронізацію національної імплементації з датою набрання Конвенцією чинності для України, а також необхідність збереження міжнародної експертної спроможності УКРНОІВІ як міжнародного пошукового органу та органу міжнародної попередньої експертизи за Договором про патентну кооперацію.

Ключові слова: *патентне право, патент, інтелектуальна власність, винахід, права, майнові права, Європейська патентна конвенція, Європейська патентна організація, Європейське патентне відомство, європейський патент, УКРНОІВІ, європейська інтеграція.*

Mamunya Oleksandr. Ukraine's accession to the European patent convention: legal and institutional preconditions

Ukraine's European integration in the field of intellectual property protection requires a comprehensive reconsideration of the national system for the protection of inventions and its

adaptation to the European patent area. A key component of this process is Ukraine's potential accession to the Convention on the Grant of European Patents of 5 October 1973 (European Patent Convention, EPC), which would mean not only the introduction of an additional route for obtaining patent protection, but also the country's entry into the institutional framework of the European Patent Organisation. The article argues that accession to the EPC should be treated as a comprehensive legal and institutional reform capable of reshaping the functions of the national patent office, the structure of patent examination, interaction with applicants and the role of the national patent system in innovation policy. Particular attention is paid to the relationship between the EPC and European Union law. The study demonstrates that the EPC does not form part of the EU acquis and that membership in the European Patent Organisation is not, as a matter of formal law, a prerequisite for accession to the European Union. Nevertheless, the practice of EU Member States reveals a stable model in which participation in the EPC has become a significant institutional component of integration into the European research, technological and innovation area. The potential consequences for the Ukrainian National Office for Intellectual Property and Innovations are analysed, including the redistribution of filing activity between national and European routes, the risk of erosion of examination expertise, and opportunities to refocus the Office on high-quality examination, patent information services, digitalisation and international cooperation. On the basis of a comparative analysis of Poland, Romania, Lithuania, Latvia, Croatia, Serbia and Montenegro, the article shows that EPC membership does not produce a single institutional model for national patent offices: its effects depend on the economic structure of the state, institutional quality, human-capital policy and the chosen integration strategy. The article proposes an original three-level model for Ukraine's preparation for EPC accession, comprising normative, institutional and functional adaptation. It is argued that gradual implementation of this model before ratification can reduce the risks of institutional weakening and transform membership in the European Patent Organisation into an instrument for qualitative modernisation of the Ukrainian patent system. The study also identifies the procedural preconditions for accession, including an invitation by the Administrative Council of the European Patent Organisation, synchronisation of domestic implementation with the date on which the Convention enters into force for Ukraine, and preservation of UANIPIO's international examination capacity as an International Searching Authority and International Preliminary Examining Authority under the Patent Cooperation Treaty.

Key words: *patent law, patent, intellectual property, invention, rights, property rights, European Patent Convention, European Patent Organisation, European Patent Office, European patent, Ukrainian National Office for Intellectual Property and Innovations, European integration.*

Вступ. Європейська інтеграція України у сфері промислової власності поступово переходить від фрагментарного наближення окремих норм до перегляду інституційної моделі набуття, підтримання та захисту патентних прав. У цьому контексті потенційне приєднання України до Конвенції про видачу європейських патентів 1973 року (Європейської патентної конвенції, ЄПК) слід розглядати не як суто технічну зміну маршруту подання заявок, а як комплексну правову та управлінську реформу. ЄПК формує автономний міжнародно-правовий механізм, за яким патентна заявка проходить централізований пошук та експертизу в Європейському патентному відомстві (ЄПВ), а виданий патент у визначених договірних державах набуває переважно ефекту національного патенту [1, ст. 2(2), 64]. Деталі функціонування цієї системи конкретизуються Регламентом до ЄПК [2].

Особливість європейської патентної системи полягає у поєднанні централізованої адміністративної фази з територіально фрагментованими наслідками після видачі патенту. Саме така конструкція, яку у доктрині традиційно описують як систему «bundle of national rights» («пучок національних прав»), відрізняє класичний європейський патент від унітарного патенту та пояснює, чому приєднання держави до ЄПК не ліквідує національну патентну систему [3]. Водночас воно змінює співвідношення між національною та міжнародною експертизою, структуру попиту на послуги патентного відомства і стимули заявників при виборі маршруту правової охорони.

Актуальність дослідження посилюється переговорним процесом щодо членства України в Європейському Союзі. Політика ЄС у сфері інтелектуальної власності спрямована на посилення ролі нематеріальних

активів, підтримку інновацій та зменшення фрагментації правової охорони на внутрішньому ринку [4]. Водночас сама ЄПК не є актом права ЄС і функціонує в межах окремої міжнародної організації. Отже, європеїзація українського патентного права відбуватиметься одночасно у двох нормативних площинах: через виконання зобов'язань, пов'язаних з інтеграцією до ЄС, та через потенційне входження до конвенційної системи Європейської патентної організації. Дослідження процесу набуття Україною членства в ЄС підтверджують, що адаптація acquis має багаторівневий характер і не зводиться до формального копіювання норм [5, с. 3–33]. Відповідні зобов'язання щодо наближення законодавства у сфері інтелектуальної власності закріплені також Угодою про асоціацію між Україною та Європейським Союзом [6].

Метою даної статті є визначення правових та інституційних передумов приєднання України до ЄПК та обґрунтування моделі, яка дозволить поєднати переваги європейської централізованої системи з необхідністю збереження спроможної національної патентної інфраструктури. Для досягнення цієї мети вирішуються такі завдання: уточнюється правова природа ЄПК та визначається її співвідношення з правом ЄС; аналізуються потенційні зміни функцій УКРНОІВІ; порівнюється досвід держав Центральної та Південно-Східної Європи; формулюються окремі нормативні, інституційні та функціональні заходи підготовки України до членства у Європейській патентній організації.

Основна теза дослідження полягає в тому, що приєднання до ЄПК є не просто міжнародно-правовим актом, а інституційною реформою національної системи охорони прав на винаходи. Від якості підготовки цієї реформи залежатиме, чи стане ЄПК механізмом посилення української інноваційної екосистеми, чи, навпаки, призведе до маргіналізації національної експертизи та надмірної зовнішньої залежності у сфері патентної інформації й технологічної аналітики.

Стан наукової розробки проблеми та методологія дослідження. Європейське патентне право має розвинену доктринальну основу. У фундаментальних працях J. Pila і P. Torremans розкривається співвідношення національних, конвенційних та унітарних механізмів охорони інтелектуальної власності [3]. Значний практичний матеріал систематизовано у Guidelines for Examination in the European Patent Office [7] та у збірнику Case Law of the Boards of Appeal [8]. Важливо, що Guidelines не мають сили нормативного акта, обов'язкового для апеляційних палат, проте фактично відіграють центральну роль у забезпеченні однаковості адміністративної практики ЄПВ. Для України це означає, що правова адаптація не може обмежуватися текстом закону: сумісність патентних систем значною мірою залежатиме від методик пошуку, оцінки доказів та якості мотивування рішень.

В українській та пов'язаній з Україною літературі значна увага приділяється адаптації acquis та загальним процесам правової європеїзації. Зокрема, N. Rastorhuieva аналізує ключові етапи адаптації acquis communautaire до правової системи України та наголошує на необхідності інституційної спроможності поряд із нормативним зближенням [9, с. 12–21]. Проте питання майбутнього членства України у Європейській патентній організації досі переважно розглядається через призму гармонізації законодавства, а не як окремий предмет інституційного дизайну.

Додаткову аналітичну цінність мають спеціалізовані коментарі до ЄПК. D. Visser послідовно показує, що застосування Конвенції формується взаємодією її тексту, Регламенту, Guidelines та практики апеляційних палат [10]. Німецькомовна доктрина, представлена, зокрема, коментарем G. Benkard, також підкреслює автономність системи ЄПК від права окремих договірних держав при збереженні національних наслідків європейського патенту [11]. Водночас у цих працях природньо відсутня оцінка специфічних для України питань: ризиків втрати експертного потенціалу, взаємодії з процесом вступу до ЄС та необхідності збереження національної патентної аналітики у період післявоєнного відновлення.

Методологічною основою дослідження є поєднання формально-юридичного, порівняльно-правового, функціонального та інституційного методів. Формально-юридичний метод використано для аналізу положень ЄПК, Регламенту та актів ЄС.

Порівняльно-правовий метод застосовано при дослідженні досвіду Польщі, Румунії, Литви, Латвії, Хорватії, Сербії та Чорногорії. Функціональний підхід дозволяє оцінити не лише формальний обсяг компетенції патентних відомств, а й фактичний перерозподіл заявочного навантаження, експертних функцій та інформаційних сервісів. Інституційний метод використано для побудови авторської трирівневої моделі підготовки України до членства у Європейській патентній організації.

Дослідження свідомо не виходить з припущення про автоматичну позитивність або негативність приєднання. ЄПК розглядається як інституційна рамка, результати використання якої залежать від якості національної політики. Такий підхід дозволяє уникнути двох крайнощів: сприйняття членства як самоцілі європейської інтеграції та, з іншого боку, перебільшення ризиків втрати патентного суверенітету.

Правова природа ЄПК та місце європейського патенту у системі правової охорони винаходів

Європейський патент у класичній системі ЄПК не є унітарним правовим інструментом у тому самому значенні, що й унітарний патент ЄС. Відповідно до статті 2(2) ЄПК європейський патент у кожній договірній державі, для якої його видано, має дію та підпорядковується тим самим умовам, що й національний патент, якщо Конвенція не передбачає іншого [1]. Таким чином, результатом централізованої процедури видачі є сукупність територіальних прав, подальша дія яких значною мірою залежить від національного законодавства. Водночас Конвенція зберігає централізовані механізми, зокрема процедуру подання заперечень (опозицію), обмеження та відкликання патенту.

Процедура видачі європейського патенту включає подання заявки, формальну експертизу, пошук, публікацію, експертизу по суті та прийняття рішення про видачу або відмову. Матеріальні критерії патентоздатності зосереджені передусім у статтях 52–57 ЄПК, а адміністративна практика деталізується Guidelines [7]. Для України значення має не лише формальне визнання цих критеріїв, багато з яких вже відображені у національному законодавстві, а й поступове зближення експертних методик.

Практика Великої апеляційної палати демонструє, що система ЄПК є динамічною. У рішенні G 1/19 було систематизовано підхід до комп'ютерно реалізованих симуляцій та ролі технічного внеску у змішаних винаходах [12]. У G 1/24 Велика апеляційна палата уточнила підхід до тлумачення формули винаходу, наголосивши на необхідності врахування опису та креслень при оцінці патентоздатності [13]. У G 2/21 було розвинено підхід до доказів, поданих після дати подання патентної заявки, та до зв'язку заявленого технічного результату з первинним розкриттям [14]. Ці рішення показують, що реальна інтеграція до системи ЄПК вимагає постійного професійного моніторингу, а не одноразового законодавчого акту.

З погляду державного суверенітету приєднання до ЄПК означає добровільне прийняття централізованого результату пошуку та експертизи як підстави для виникнення патентних прав на національній території. Проте це не тотожне відмові від національної патентної політики. Держава зберігає власну систему національних патентів, визначає значну частину питань здійснення прав після видачі, регулює судовий захист, ліцензування, примусове використання (ліцензування), річні збори за національну частину патенту та інші наслідки в межах, сумісних із Конвенцією.

Така конструкція дозволяє сформулювати принципово важливий висновок для України: майбутнє членство у Європейській патентній організації не повинно розглядатися як заміна національної системи європейською. Йдеться про співіснування двох маршрутів – національного та європейського – у межах єдиного правового простору.

Конкурентоспроможність національного маршруту після приєднання залежатиме від його швидкості, якості, вартості, спеціалізації та здатності відповідати потребам українських заявників.

ЄПК та право Європейського Союзу: юридичне розмежування і функціональна взаємодія

Питання співвідношення членства у Європейському Союзі та участі у ЄПК має принципове значення для формування переговорної і законодавчої позиції Укра-

їни. Європейська патентна організація та Європейський Союз є різними міжнародними утвореннями, створеними різними установчими актами та наділеними відмінною компетенцією. ЄПК не є актом вторинного права ЄС, а ЄПВ не є інституцією Європейського Союзу. Отже, з формально-юридичної точки зору відсутня норма установчих договорів ЄС, яка б визначала членство у ЄПК як безпосередню юридичну передумову вступу до Союзу.

Водночас патентна архітектура ЄС істотно спирається на систему ЄПК. Регламент (ЄС) № 1257/2012 про унітарну патентну охорону передбачає, що унітарний ефект надається європейському патенту, виданому ЄПВ [15, с. 1–8]. Мовний режим доповнюється Регламентом Ради (ЄС) № 1260/2012 [16, с. 89–92], а судова складова функціонує на підставі Угоди про Єдиний патентний суд [17, с. 1–40]. Таким чином, хоча ЄПК організаційно перебуває поза системою інституцій ЄС, вона стала функціональною основою сучасної патентної інтеграції Союзу.

Це дозволяє розрізняти юридичну та функціональну необхідність приєднання. De jure держава може бути членом ЄС і не бути стороною ЄПК, якщо виходити лише з тексту установчих договорів. De facto всі держави-члени ЄС є договірними державами ЄПК, а їхні патентні системи функціонують у тісній взаємодії з ЄПВ. Така практика не створює окремої формальної умови членства, але формує сильну інституційну презумпцію: повноцінна інтеграція до європейського технологічного ринку передбачає участь у конвенційній патентній системі.

Для України це має два наслідки. По-перше, приєднання до ЄПК не слід помилково ототожнювати з виконанням конкретної норми acquis ЄС. Воно є окремим міжнародно-правовим рішенням, яке потребує власної оцінки, переговорів, ратифікації та імплементаційного законодавства. По-друге, відкладення інтеграції до ЄПК до моменту фактичного членства в ЄС створювало б ризик асиметрії: українська економіка дедалі глибше інтегрувалася б у внутрішній ринок Союзу, тоді як національна патентна система залишалася б поза базовою інституційною інфраструктурою європейського патентування.

Важливо також відрізняти приєднання до ЄПК від участі в системі унітарного патенту. Унітарний патент доступний лише щодо держав-членів ЄС, які беруть участь у відповідній посиленій співпраці та для яких діє Угода про Єдиний патентний суд. Тому навіть після приєднання України до ЄПК на першому етапі йтиметься про класичний європейський патент із національною дією в Україні. Питання можливої участі у системі унітарного патенту виникатиме окремо після набуття членства в ЄС і виконання відповідних умов.

Звідси випливає висновок: приєднання до ЄПК доцільно кваліфікувати не як формально-юридичну умову вступу до Європейського Союзу, а як функціонально необхідний інституційно-правовий механізм інтеграції національної системи охорони винаходів до європейського дослідницького та інноваційного простору. Така кваліфікація точніше відображає реальний взаємозв'язок двох правових режимів і водночас дозволяє уникнути некоректного ототожнення ЄПК з acquis ЄС.

Інституційна трансформація УКРНОІВІ та національної системи патентної експертизи

Найвідчутнішим внутрішнім наслідком приєднання стане зміна структури заявочного навантаження. Іноземний заявник, який прагне отримати охорону в Україні та кількох інших європейських державах, після приєднання України до ЄПК матиме додатковий економічно привабливий маршрут – одну європейську заявку з подальшим поширенням дії виданого патенту на Україну. Статистичні матеріали ЄПВ демонструють масштаб і стабільність попиту на європейське патентування [18]. Список договірних держав і хронологія розширення системи засвідчують поступове охоплення нею майже всього європейського патентного простору [19].

Для УКРНОІВІ це може означати скорочення частини прямих національних заявок, які подаються іноземними заявниками. Такий ефект не повинен оцінюватися лише через потенційне зменшення зборів. Складні міжнародні заявки є джерелом професійного навантаження для експертів, підтримують вузькогалузеву спеціалізацію та забезпечують постійний контакт із новітніми технологіями. Якщо значна частина

такого масиву переміститься до ЄПВ, виникає ризик поступової ерозії експертної компетентності, особливо у високотехнологічних секторах.

Разом із тим теза про неминуче функціональне ослаблення національного відомства є надмірно спрощеною. Патентні офіси договірних держав ЄПК продовжують приймати та розглядати національні заявки, вести реєстри, забезпечувати взаємодію з бізнесом, надавати інформаційні сервіси, брати участь у міжнародній співпраці та реалізовувати державну політику у сфері інтелектуальної власності. Дані Patent Index і щорічних оглядів ЄПВ свідчать, що національні та європейські маршрути співіснують, а їх співвідношення відрізняється залежно від економічного профілю держави [20; 21].

Отже, ключовим питанням є не те, чи втратить УКРНОІВІ частину заявок, а те, як буде використано неминуче переформатування його функцій. Успішна модель передбачає перехід від кількісної залежності від заявочного потоку до високої якості експертизи, цифрових сервісів, патентної аналітики, навчальної функції та підтримки національних інноваторів. Система extension/validation, яка використовувалася ЄПВ для поступової інтеграції окремих держав, демонструє, що інституційне наближення може здійснюватися поетапно [22].

Першим пріоритетом має стати система управління якістю. Українське відомство повинно забезпечити внутрішню уніфікацію пошуку, оцінки новизни, винахідницького рівня, достатності розкриття та мотивування рішень. Мета полягає не у механічному копіюванні Guidelines, а у формуванні сумісної професійної культури, за якої національний заявник отримує передбачуваний результат незалежно від того, чи планує він надалі використовувати європейський маршрут.

Другим напрямом є диференціація сервісів. Для національної системи конкурентною перевагою можуть стати швидші строки розгляду, передбачувана прискорена експертиза, спеціалізовані процедури для критичних технологій та підтримка заявників, які потребують охорони насамперед на українському ринку. Прискорення не повинно досягатися шляхом послаблення критеріїв патентоздатності; воно має бути результатом цифровізації, спеціалізації експертів та ефективного управління чергою.

Третій напрям – розвиток патентно-інформаційної функції. У сучасній інноваційній економіці національне відомство має бути не лише реєстратором прав, а й джерелом патентної аналітики для держави, університетів, інвесторів та МСП. Патентні ландшафти, технологічні тренди, аналіз конкурентів та інформаційна підтримка freedom-to-operate досліджень можуть стати новою сферою інституційної спеціалізації. Це особливо важливо для України, оскільки патентна інформація здатна бути інструментом відновлення промисловості та визначення напрямів технологічної політики.

Четвертим напрямом є кадрова політика. Підготовка до ЄПК повинна включати систематичне навчання експертів за стандартами ЄПВ, професійні стажування, участь у спільних проєктах, розвиток мовної компетентності та створення кар'єрних стимулів для утримання висококваліфікованих фахівців. Без такого компонента формальна гармонізація законодавства не забезпечить фактичної сумісності експертних практик.

Порівняльний досвід держав Центральної та Південно-Східної Європи

Для оцінки потенційних наслідків для України доцільно звернутися до досвіду держав, які приєднувалися до ЄПК у процесі європейської інтеграції або після періоду співпраці з Європейською патентною організацією. Особливий інтерес становлять Польща, Румунія, Литва, Латвія, Хорватія, Сербія та Чорногорія. Інформація ЄПВ про extension agreements та дати вступу демонструє різні траєкторії інституційного наближення [23].

Польща є показовою як відносно великий внутрішній ринок, де національний маршрут зберіг практичне значення для місцевих заявників паралельно з активним використанням європейського маршруту іноземними компаніями. Для України це важливо, оскільки демонструє: членство в ЄПК не усуває економічного сенсу національного патентування, якщо внутрішній ринок є достатньо значним, а відомство пропонує конкурентну процедуру.

Румунія демонструє послідовність кількох етапів інтеграції: приєднання до ЄПК, членство в ЄС та подальша участь у системі унітарного патенту. Цей досвід показує, що ЄПК може бути інституційною передумовою більш глибокої патентної інтеграції, однак не тотожна їй. Для України важливо вже на стадії підготовки до ЄПК проектувати законодавчу та інформаційну інфраструктуру так, щоб вона не створювала перешкод для можливих наступних етапів.

Литва і Латвія демонструють іншу модель: невеликий національний ринок не призвів до ліквідації патентних офісів, але змістив акцент у бік реєстраційних, інформаційних, сервісних та координаційних функцій. Це особливо важливо для прогнозування структурних змін: зменшення кількості національних заявок від іноземних заявників не означає автоматичного зменшення суспільної цінності відомства.

Хорватія, Сербія і Чорногорія демонструють модель поступового переходу від extension (поширення дії європейських патентів на підставі угод про поширення) до accession (повноправного приєднання до Європейської патентної конвенції). Офіційні повідомлення ЄПВ фіксують приєднання Хорватії, Сербії та Чорногорії до Конвенції у різні періоди [25; 26, с. 637–639; 27, с. 394–396]. Така послідовність показує переваги попереднього інституційного зближення: адміністративні процедури, взаємодія з ЄПВ і професійна спільнота адаптуються поступово, що зменшує ризик шокового переходу після набуття повного членства.

Зазначене порівняння має, однак, методологічні межі. Динаміка патентних заявок залежить не лише від приєднання до ЄПК, а й від структури економіки, рівня досліджень і розробок, інтенсивності іноземних інвестицій, податкової політики та якості судового захисту. Емпіричне дослідження A. Kleszcz і K. Rusek щодо патентної результативності держав EU-13 показує відсутність однакового ефекту інтеграції для всіх країн [24, с. 866–881]. Тому механічне перенесення окремих статистичних показників на Україну було б методологічно некоректним.

Порівняльний матеріал дозволяє сформулювати три узагальнення. По-перше, європейський маршрут, як правило, стає більш привабливим для іноземних заявників, які потребують охорони у кількох державах. По-друге, національні заявники не відмовляються автоматично від внутрішньої процедури через її нижчу вартість і простішу процесуальну структуру. По-третє, після приєднання роль національного патентного відомства визначається не стільки самою ЄПК, скільки державною стратегією його розвитку. Саме третій висновок є визначальним для України.

Таблиця 1

Орієнтири порівняльного аналізу держав, що приєдналися до ЄПК

Держава	Рік вступу до ЄПК	Зв'язок з інтеграцією до ЄС	Ключовий інституційний урок для України
Румунія	2003	До вступу до ЄС (2007)	ЄПК може передувати глибшій інтеграції; важлива сумісність майбутніх систем.
Польща	2004	Рік вступу до ЄС	Національний маршрут зберігає значення за наявності великого внутрішнього ринку.
Литва	2004	Рік вступу до ЄС	Зміщення ролі відомства до сервісних та інформаційних функцій.
Латвія	2005	Після вступу до ЄС (2004)	Необхідність підтримки локальних заявників та цифрової інфраструктури.
Хорватія	2008	До вступу до ЄС (2013)	Поступова адаптація через попередню співпрацю з ЄПВ.
Сербія	2010	Держава-кандидат	ЄПК може бути інструментом правової європеїзації поза членством у ЄС.
Чорногорія	2022	Держава-кандидат	Після вступу продовжується оптимізація перекладів і процедур.

Джерело: складено автором на основі матеріалів ЄПВ про договірні держави та дати приєднання [19; 23; 25; 26, с. 637–639; 27, с. 394–396].

Трирівнева модель підготовки України до приєднання до ЄПК

Узагальнення нормативного матеріалу та порівняльного досвіду дозволяє запропонувати трирівневу модель підготовки України до приєднання до ЄПК. Її вихідною ідеєю є розмежування трьох видів адаптації - нормативної, інституційної та функціональної. Недостатність будь-якого з цих рівнів створює системний дисбаланс: закон без спроможних інституцій залишається декларативним, інституції без належного правового мандату не можуть діяти ефективно, а формально сумісні органи без реальної професійної взаємодії з ЄПВ не забезпечують повноцінної інтеграції.

Перший рівень – нормативна адаптація. Він охоплює комплексний аудит Закону України «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі», підзаконних актів і процедур УКРНОІВІ щодо відповідності ЄПК та Регламенту. До кола питань, які потребують окремого врегулювання, належать дія європейського патенту на території України, процедура внесення відомостей до реєстру, вимоги до перекладів, сплата річних зборів, автентичність текстів, співвідношення національних і європейських заявок, наслідки одночасної охорони та представництво. Чинний національний закон є вихідною точкою для такого аудиту [30].

Нормативна адаптація повинна бути проведена до ратифікації, а не після неї. Доцільним є підготовлення окремого імплементаційного пакета, який набуде чинності синхронно з приєднанням. Це зменшить перехідну невизначеність і дозволить бізнесу заздалегідь оцінити майбутні вимоги. Особливо важливо визначити переговорну позицію щодо статті 65 ЄПК та можливого приєднання до Лондонської угоди. Остання передбачає скорочення перекладацьких вимог і може зменшувати витрати власників, однак рішення щодо неї повинно враховувати доступність технічної інформації українською мовою [29].

Другий рівень – інституційна адаптація. Вона передбачає зміну внутрішньої архітектури УКРНОІВІ, фінансової моделі, кадрової політики, системи управління якістю та взаємодії з іншими органами. Ключове завдання – запобігти ситуації, коли скорочення частини заявочного потоку автоматично призведе до скорочення компетентності. Для цього фінансова стійкість відомства не може залежати лише від кількості національних заявок. Доцільно розвивати платні спеціалізовані пошуки, державне замовлення на патентну аналітику, міжнародні програми співпраці та цільове фінансування навчання експертів.

Інституційна адаптація також включає професійну екосистему навколо відомства. Вона охоплює підготовку патентних повірених до роботи з європейськими процедурами, розвиток судової компетентності та формування в Україні системи навчання за практикою ЄПВ. Огляд стану українського права інтелектуальної власності у європейському контексті підтверджує необхідність підвищення інституційної передбачуваності та професійної спроможності [31, с. 1168–1172].

Третій рівень – функціональна інтеграція. На цьому етапі йдеться не про формальне членство, а про фактичне включення української системи до мереж професійного та інформаційного обміну Європейської патентної організації. Це включає систематичне використання інформаційних ресурсів ЄПВ, спільні навчальні програми, участь експертів у професійних мережах, розвиток цифрової сумісності та активне використання європейської патентної інформації для національної інноваційної політики.

Функціональна інтеграція повинна мати двосторонній характер. Україна не лише адаптується до стандартів ЄПВ, а й формує власну спеціалізацію. Потенційними напрямами можуть бути оборонні технології, кібербезпека, агротехнології, енергетика, матеріалознавство та інші сектори, де український досвід може бути значущим для європейської системи. Такий підхід дозволяє уникнути моделі пасивного приєднання та перетворити інтеграцію на взаємний обмін експертною компетентністю.

Трирівнева модель має часову послідовність, але її елементи частково накладаються один на одного. Нормативний аудит повинен починатися першим, однак інституційне навчання та цифрова підготовка не можуть чекати завершення ратифікації. Оптимальна траєкторія передбачає пара-

лельне просування трьох напрямів із різною інтенсивністю, щоб на дату набуття членства ключові зміни вже були фактично запроваджені.

Важливим елементом моделі є система вимірюваних показників. До приєднання необхідно зафіксувати базові дані: кількість національних заявок за походженням, середні строки розгляду, доходи від зборів, навантаження експертів, частку МСП, кількість патентних спорів, обсяг патентно-інформаційних послуг. Після приєднання ці показники доцільно порівнювати щорічно. Такий evidence-based підхід дозволить відокремити власне ефект ЄПК від макроекономічних чинників і своєчасно коригувати політику.

Порівняльний досвід держав-кандидатів також свідчить, що наявність політичної мети членства в ЄС може бути каталізатором інституційної модернізації ще до повноправного членства. Дослідження досвіду Хорватії у процесі європейської інтеграції підкреслює роль послідовного нормативного та інституційного наближення [32, с. 17–38]. Для України це означає, що підготовка до ЄПК може бути використана як окремий інструмент підвищення якості державних інституцій незалежно від точного календаря вступу до ЄС.

Практичні напрями реалізації запропонованої моделі

Запропонована модель потребує перетворення на послідовний план дій. На першому етапі доцільно провести офіційний gap analysis українського патентного законодавства щодо ЄПК і Регламенту. Результатом має бути не лише таблиця відповідності норм, а перелік конкретних процедурних відмінностей, відповідальних органів, строків усунення та залежностей між змінами. Окремо слід оцінити ті положення, які формально сумісні з ЄПК, але застосовуються в іншій адміністративній практиці.

На другому етапі необхідно сформувати перехідну програму для УКРНОІВІ. Вона має містити фінансовий сценарій на випадок скорочення іноземних національних заявок, план перепідготовки експертів, систему показників якості та перелік нових сервісів. Доцільно також визначити технологічні галузі, де держава вважає стратегічно необхідним зберегти поглиблену національну експертну спроможність незалежно від обсягу заявок.

Третій етап повинен бути спрямований на інфраструктуру для заявників. Досвід програм ЄС із підтримки інтелектуальної власності показує, що фінансові інструменти найбільш ефективні у поєднанні з попередньою IP-діагностикою та консультаційною підтримкою [33]. Для України доцільно розробити механізми часткової компенсації витрат на європейські заявки для стартапів, університетських spin-off та технологічних МСП за умови попередньої оцінки патентоспроможності й комерційної стратегії.

Четвертий етап – професійна підготовка. Необхідні системні курси з Guidelines, практики апеляційних палат, drafting, опозиційної процедури та професійної етики. Університетська освіта у сфері інтелектуальної власності має також поступово включати європейський патентний компонент не як факультативну тему, а як частину базової професійної підготовки фахівця з патентного права.

П’ятий етап – комунікація. Приєднання до ЄПК може бути неправильно сприйняте як ліквідація національного патенту або як автоматичне здешевлення патентування у Європі. Обидва твердження є спрощеннями. Державна комунікація повинна пояснювати різницю між національною заявкою, класичним європейським патентом та унітарним патентом, а також реальні переваги і витрати кожного маршруту. Прозорість на етапі підготовки зменшить ризик завищених очікувань та сприятиме раціональній поведінці заявників.

Нарешті, підготовка має включати механізм регулярного перегляду. Європейська патентна система постійно змінюється через поправки до Регламенту, нові редакції Guidelines і рішення Великої апеляційної палати. Тому імплементаційна модель України повинна бути динамічною: не достатньо один раз привести закон у відповідність до тексту ЄПК, необхідно створити процедуру постійного відстеження змін та їхнього врахування у національній практиці.

Процедурна дорожня карта приєднання України до ЄПК

Інституційна готовність має бути доповнена чіткою міжнародно-правовою

процедурою приєднання. Відповідно до статті 166 ЄПК держава, яка не належить до первинного кола підписантів, може приєднатися до Конвенції після отримання запрошення Адміністративної ради Європейської патентної організації [1, ст. 166]. Для України це означає, що політичному рішенню про приєднання має передувати не лише внутрішній правовий аудит, а й формалізований діалог з ЄПВ та договірними державами щодо готовності виконувати правові, адміністративні, фінансові й технічні зобов'язання. Такий підхід кореспондує з логікою переговорів про вступ України до ЄС, офіційно відкритих першою міжурядовою конференцією 25 червня 2024 року [34].

Після отримання запрошення внутрішньодержавна імплементація повинна бути синхронізована з міжнародною процедурою. Документ про приєднання депонується урядом Федеративної Республіки Німеччина як депозитарієм, а відповідно до статті 169 ЄПК Конвенція набуває чинності для держави, що приєднується, у перший день третього місяця після депонування документа [1, ст. 169]. Це створює передбачуване, але відносно коротке вікно для запуску реєстраційних, інформаційних, фінансових та ІТ-процедур, тому необхідні зміни до Закону України «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі» і пов'язаних актів повинні бути підготовлені заздалегідь. Внутрішньодержавне надання згоди на обов'язковість Конвенції має здійснюватися відповідно до Конституції України та Закону України «Про міжнародні договори України» [35].

Фінансова дорожня карта повинна враховувати не лише можливе скорочення частини національних заявочних надходжень, а й фінансові зобов'язання, що випливають із членства. Стаття 170 ЄПК передбачає початковий внесок держави, яка приєднується [1, ст. 170]. Крім того, до моменту набрання членством чинності необхідно змоделювати майбутній розподіл річних зборів за європейські патенти, адміністративні витрати на обмін даними, переклади, публікації, адаптацію реєстрів і підготовку персоналу. Таким чином, фінансова стійкість УКРНОІВІ має оцінюватися на багаторічному горизонті, а не лише за показниками першого року після приєднання.

Окремою складовою дорожньої карти має бути оцінка регуляторного впливу та системні консультації зі стейкхолдерами. До такого процесу слід залучити національні й іноземні підприємства, університети, наукові установи, стартапи, фармацевтичні та оборонні компанії, патентних повірених, адвокатів, суддів і галузеві асоціації. Оцінка впливу повинна охоплювати щонайменше правовий, інституційний, економічний, соціальний та кадрово-технологічний блоки. Це дозволить перейти від абстрактної оцінки «переваг членства» до перевірюваних сценаріїв щодо вартості патентування, конкуренції, доступу до технологій, навантаження на суди та трансформації функцій національного відомства.

Збереження міжнародної експертної спроможності УКРНОІВІ та співпраця з ЄПВ

Важливою передумовою інституційно збалансованого приєднання є збереження й розвиток статусу УКРНОІВІ як міжнародного пошукового органу та органу міжнародної попередньої експертизи (ISA/IPEA) за Договором про патентну кооперацію. Чинна угода з ВОІВ підтверджує виконання українським відомством відповідних міжнародних функцій [36]. Цей статус має самостійну цінність: він засвідчує наявність кваліфікованих експертів, належної патентної документації, систем управління якістю та міжнародно сумісних процедур. Тому вступ до ЄПК не повинен призводити до поступової втрати обсягу практики, необхідного для підтримання такої спроможності.

Для цього доцільно передбачити спеціальну кадрову й виробничу стратегію: підтримання критичної маси пошукової та експертної роботи, розвиток спеціалізації у технологічно складних галузях, залучення міжнародних заявників, участь у програмах розподілу роботи та регулярне навчання експертів. У такій моделі національне відомство не конкурує з ЄПВ шляхом дублювання всіх функцій, а зберігає власну експертну компетентність і формує спеціалізовану роль у європейській та глобальній патентній інфраструктурі.

Практична основа для такого сценарію вже існує. У 2023 році УКРНОІВІ та Європейське патентне відомство уклали мемо-

рандум про посилене технічне і стратегічне партнерство, який охоплював обмін досвідом, технічну підтримку, розвиток патентної інформації, підвищення якості експертизи та професійне навчання [37]. За даними ЄПВ, у 2025 році партнерство було продовжено новим дворічним форматом [38]. Ці механізми доцільно перетворити з переважно кооперaційних інструментів на складову передвступної дорожньої карти: використовувати для gap analysis, навчання експертів і суддів, моделювання обміну даними, адаптації електронного подання та підготовки національної інфраструктури до роботи з європейськими патентами.

Співпраця має бути двосторонньою. Україна має власний досвід міжнародного пошуку та попередньої експертизи, значний масив патентної документації й технологічні компетентності, що можуть бути інтегровані до ширших професійних мереж. Доцільним є залучення українських експертів до спільних навчальних і пошукових проєктів, розвиток регіональних патентно-інформаційних послуг та обмін практикою у сферах, де Україна має особливу експертизу. Такий підхід відповідає запропонованому в статті третьому – функціональному – рівню адаптації та зменшує ризик інституційної маргіналізації УКРНОІВІ.

Висновки. Проведений аналіз дозволяє сформулювати такі основні висновки:

1. Приєднання України до Європейської патентної конвенції має розглядатися як комплексна правова та інституційна реформа, а не лише як запровадження додаткового маршруту патентування. Його наслідком стане перерозподіл функцій між національним органом та Європейським патентним відомством, що потребує випереджальної адаптації національної системи.

2. ЄПК не є складовою acquis Європейського Союзу, а членство у Європейській патентній організації формально не становить юридичної передумови набуття членства в ЄС. Водночас усталена практика держав-членів ЄС свідчить, що участь у ЄПК фактично є функціонально важливим елементом інтеграції до європейського дослідницького, технологічного та інноваційного простору.

3. Класичний європейський патент і унітарний патент є юридично різними механізмами. Приєднання України до ЄПК не означатиме автоматичного входження до системи унітарного патенту або Єдиного патентного суду. Такі питання можуть виникнути лише на наступних етапах європейської інтеграції.

4. Основним інституційним ризиком для УКРНОІВІ є не саме скорочення частини національних заявок, а можливе зниження експертної компетентності та фінансової стійкості. Цей ризик може бути мінімізований через систему управління якістю, спеціалізацію експертів, цифровізацію, розвиток патентної аналітики та диверсифікацію сервісних функцій.

5. Досвід Польщі, Румунії, Литви, Латвії, Хорватії, Сербії та Чорногорії не підтверджує існування єдиної моделі розвитку національного патентного відомства після вступу до ЄПК. Результат визначається економічною структурою, інституційною спроможністю та національною стратегією.

6. Запропонована у статті трирівнева модель підготовки України охоплює нормативний, інституційний та функціональний рівні. Нормативний рівень передбачає комплексний аудит законодавства та підготовку імплементаційного пакета; інституційний – реформу УКРНОІВІ, кадрову і фінансову стратегію; функціональний – фактичне включення до професійних, інформаційних та цифрових мереж Європейської патентної організації.

7. Підготовка до приєднання до ЄПК повинна розпочинатися до моменту ратифікації. Найбільш ефективною є модель керованої інтеграції, за якої нормативні зміни, навчання експертів, модернізація ІТ-інфраструктури, підтримка заявників та формування системи моніторингу здійснюються паралельно.

8. За умови реалізації запропонованої моделі приєднання до ЄПК може стати не механізмом витіснення національної патентної системи, а інструментом її якісної трансформації. Саме збереження сильної національної експертизи, сервісної спроможності та патентно-інформаційної функції має бути критерієм успішності інтеграції України до Європейської патентної організації.

9. Процедура приєднання має бути організована як окрема правова дорожня карта: отримання запрошення Адміні-

стративної ради Європейської патентної організації, завершення імплементаційного пакета, внутрішньодержавне надання згоди на обов'язковість Конвенції, депонування документа про приєднання та синхронний запуск національних процедур. Нормативна підготовка після ратифікації створювала б невиправданий ризик правової невизначеності.

10. Збереження статусу УКРПОІВІ як ISA/IPEA повинно бути самостійним критерієм успішності реформи. Приєднання до ЄПК має використовуватися для поглиблення міжнародної спеціалізації українських експертів, а не для згортання власної пошукової та експертної спроможності.

11. Наявні механізми співпраці між УКРПОІВІ та ЄПВ створюють інституційну основу для передвступної підготовки. Їх доцільно спрямувати на практичні завдання – правовий аудит, цифрову сумісність, навчання, обмін результатами пошуку та формування системи показників, за якими можна буде оцінити реальний вплив приєднання після набуття членства.

Інформація про використання штучного інтелекту. Під час підготовки статті інструменти штучного інтелекту використовувалися виключно для мовного редагування, перевірки граматики, перекладу або інших допоміжних завдань, без використання згенерованих ними об'єктів як результатів академічної діяльності.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Convention on the Grant of European Patents (European Patent Convention), text as currently in force / European Patent Office. URL: https://www.epo.org/en/legal/epc (дата звернення: 05.08.2026).

2. Implementing Regulations to the Convention on the Grant of European Patents, as last amended / European Patent Office. URL: https://www.epo.org/en/legal/epc/2020/regulations.html (дата звернення: 05.08.2026).

3. Pila J., Torremans P. European Intellectual Property Law. 3rd ed. Oxford : Oxford University Press, 2022.

4. European Commission. Making the most of the EU's innovative potential: An intellectual property action plan to support the EU's recovery and resilience : Communication COM(2020) 760 final, 25.11.2020. URL: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52020DC0760 (дата звернення: 05.08.2026).

5. Petrov R. All's well that ends well: short story of Ukraine's road towards European Union membership. Yearbook of European Law. 2024. Vol. 43. P. 3–33. DOI: 10.1093/yel/yeae002.

6. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, від 27.06.2014. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011 (дата звернення: 05.08.2026).

7. Guidelines for Examination in the European Patent Office. April 2026 edition / European Patent Office. URL: https://www.epo.org/en/legal/guidelines-epc (дата звернення: 05.08.2026).

8. Case Law of the Boards of Appeal of the European Patent Office. 11th ed. Munich : European Patent Office, 2025. URL: https://www.epo.org/en/legal/case-law (дата звернення: 05.08.2026).

9. Rastorhuieva N. Key stages of adapting the acquis communautaire to Ukraine's legal system: a historical overview. *ScienceRise: Juridical Science*. 2024. No. 2 (28). P. 12–21. DOI: https://doi.org/10.15587/2523-4153.2024.309413.

10. Visser D. The Annotated European Patent Convention. 31st ed. Alphen aan den Rijn : Kluwer Law International, 2023.

11. Benkard G. Europäisches Patentübereinkommen : Kommentar. 4. Aufl. München : C. H. Beck, 2023.

12. Decision of the Enlarged Board of Appeal G 1/19 of 10 March 2021. Official Journal EPO. 2021. A77. URL: https://www.epo.org/en/legal/official-journal/2021/09/a77 (дата звернення: 05.08.2026).

13. Decision of the Enlarged Board of Appeal G 1/24 of 18 June 2025. Official Journal EPO. 2025. A60. URL: https://www.epo.org/en/legal/official-journal/2025/09/a60 (дата звернення: 05.08.2026).

14. Decision of the Enlarged Board of Appeal G 2/21 of 23 March 2023. ECLI:EP:BA: 2023:G000221.20230323. URL: https://www.epo.org/en/boards-of-appeal/decisions/g210002ex1 (дата звернення: 05.08.2026).

15. Regulation (EU) No 1257/2012 of the European Parliament and of the Council of 17 December 2012 implementing enhanced cooperation in the area of the creation of unitary patent protection. Official Journal of the European Union. 2012. L 361. P. 1–8.

16. Council Regulation (EU) No 1260/2012 of 17 December 2012 implementing enhanced cooperation in the area of the creation of unitary patent protection with regard to the applicable translation arrangements. Official Journal of the European Union. 2012. L 361. P. 89–92.

17. Agreement on a Unified Patent Court, 2013/C 175/01. Official Journal of the European Union. 2013. C 175. P. 1–40.

18. European Patent Office. European patent applications and grants : Data Desk, 2026. URL: https://datadesk.epo.org/dashboards/european-patent-applications-and-grants-2026-03 (дата звернення: 05.08.2026).

19. European Patent Office. Contracting states to the EPC. Guidelines for Examination in the European Patent Office. 2026. General Part, section 7. URL: https://www.epo.org/en/legal/guidelines-epc/2026/foreword_7.html (дата звернення: 05.08.2026).

20. European Patent Office. Patent Index 2023. URL: https://www.epo.org/en/about-us/statistics/patent-index-2023 (дата звернення: 05.08.2026).

21. European Patent Office. Annual Review 2025. URL: https://www.epo.org/en/about-us/annual-reports-statistics/annual-review-2025 (дата звернення: 05.08.2026).

22. European Patent Office. Extension/validation system. URL: https://www.epo.org/en/legal/extension-validation-system (дата звернення: 05.08.2026).

23. European Patent Office. Extension agreements and dates of accession of Romania, Lithuania, Latvia, Croatia, Serbia and Montenegro. Guidelines for Examination in the European Patent Office. 2026. A-III, 12.1. URL: https://www.epo.org/en/legal/guidelines-epc/2026/a_iii_12_1.html (дата звернення: 05.08.2026).

24. Kleszcz A., Rusek K. Has EU accession boosted patent performance in the EU-13? A critical evaluation using causal impact analysis with Bayesian structural time-series models. Forecasting. 2022. Vol. 4, no. 4. P. 866–881. DOI: 10.3390/forecast4040047.

25. European Patent Office. Montenegro accedes to the EPC. Official Journal EPO. 2022. A78. URL: https://www.epo.org/en/legal/official-journal/2022/08/a78 (дата звернення: 05.08.2026).

26. European Patent Office. Croatia accedes to the European Patent Convention. Official Journal EPO. 2007. P. 637–639. URL: https://www.epo.org/en/legal/official-journal/2007/12/p637 (дата звернення: 05.08.2026).

27. European Patent Office. Serbia accedes to the EPC. Official Journal EPO. 2010. P. 394–396. URL: https://www.epo.org/en/legal/official-journal/2010/08-09/p394.html (дата звернення: 05.08.2026).

28. European Patent Office. Guidelines for Unitary Patent Protection. April 2026 ed. URL: https://www.epo.org/en/legal/guidelines-up (дата звернення: 05.08.2026).

29. Agreement on the application of Article 65 EPC (London Agreement) / European Patent Office. URL: https://www.epo.org/en/legal/london-agreement (дата звернення: 05.08.2026).

30. Про охорону прав на винаходи і корисні моделі : Закон України від 15.12.1993 № 3687-XII (зі змінами). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3687-12 (дата звернення: 05.08.2026).

31. Oprysk L. Heiko Richter (ed): Competition and Intellectual Property Law in Ukraine. IIC - International Review of Intellectual Property and Competition Law. 2023. Vol. 54. P. 1168–1172. DOI: https://doi.org/10.1007/s40319-023-01349-0.

32. Bidonko K. The role of the Parliament in European integration: Croatia's lessons for Ukraine. Copernican Journal of Law. 2024. No. 1. P. 17–38. DOI: 10.71042/CJL01202402.

33. European Commission. IP and SMEs: support measures and the SME Fund. URL: https://single-market-economy.ec.europa.eu/industry/strategy/intellectual-property/ip-and-smes_en (дата звернення: 05.08.2026).

34. First Accession Conference with Ukraine, 25 June 2024 / Council of the European Union. URL: https://www.consilium.europa.eu/ (дата звернення: 08.08.2026).

35. Про міжнародні договори України : Закон України від 29.06.2004 № 1906-IV (зі змінами). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1906-15 (дата звернення: 08.08.2026).

36. ISA and IPEA Agreements: Ukraine - Ukrainian National Office for Intellectual Property and Innovations / World Intellectual Property Organization. Редакція, чинна з 01.06.2026. URL: https://www.wipo.int/pct/en/access/isa_ipea_agreements.html (дата звернення: 08.08.2026).

37. Євроінтеграція української сфери інтелектуальної власності: Меморандум IP офісу та Європейського патентного відомства, 12.07.2023 / УКРНОІВІ. URL: https://nipo.gov.ua/ (дата звернення: 08.08.2026).

38. Partnerships Report 2025 / European Patent Office. Відомості про продовження партнерства з УКРНОІВІ. URL: https://www.epo.org/ (дата звернення: 08.08.2026).

Дата першого надходження статті до видання: 20.08.2026
Дата прийняття статті до друку після рецензування: 11.09.2026
Дата публікації (оприлюднення) статті: 03.11.2026

Стаття поширюється на умовах ліцензії відкритого доступу (CC BY 4.0)